

Eiropas Komisija publicē priekšlikumus par PVN digitālajā laikmetā 2/4/23

Vecākais projektu vadītājs nodokļu pārvaldības un grāmatvedības nodaļā, PwC Latvija

Juris Boiko

Vecākā konsultante nodokļu konsultāciju nodaļā, PwC Latvija
Kristīne Skrastiņa

2022. gada 8. decembrī Eiropas Komisija (EK) publicēja priekšlikumus grozījumiem PVN direktīvā (2006/112/EK) un Padomes Īstenošanas regulā (ES) Nr. 282/2011. Šie priekšlikumi ir izstrādāti, lai digitālajā laikmetā modernizētu ES PVN sistēmu, liktu tai darboties uzņēmumu labā un padarītu to noturīgāku pret krāpšanu. Priekšlikumu mērķis ir arī risināt platformu ekonomikas radītās problēmas PVN jomā.

Pēc EK domām 30 gadus vecie PVN noteikumi pārrobežu tirdzniecībā nav pilnībā pielāgoti digitālā laikmeta problēmām, un tie jāgroza, lai, pateicoties digitālo tehnoloģiju iespējām, samazinātu administratīvo slogu un ar to saistītās izmaksas uzņēmumiem, vienlaikus novēršot krāpšanu.

Kā norāda EK, saskaņā ar nesen publicētajiem PVN iztrūkuma rādītājiem, dalībvalstis 2020. gadā zaudēja PVN ieņēmumus 93 miljardu EUR apmērā. Piesardzības aplēses liecina, ka vienu ceturtdaļu no trūkstošajiem ieņēmumiem var tieši attiecināt uz krāpšanu PVN jomā, kas saistīta ar ES iekšējo tirdzniecību. Turklāt PVN režīms ES joprojām var būt apgrūtināošs uzņēmumiem, īpaši maziem un vidējiem, kā arī citiem uzņēmumiem, kuri darbojas vai vēlas paplašināt savu darbību pārrobežas darījumos.

Pēc EK pieņēmumiem jaunie priekšlikumi palīdzēs dalībvalstīm ik gadu iekasēt PVN ieņēmumos līdz 18 miljardiem EUR vairāk, vienlaikus palīdzot attīstīties uzņēmumiem.

Pāreja uz reāllaika digitālo ziņošanu, pamatojoties uz e-rēķiniem uzņēmumiem, kas darbojas pārrobežu darījumos

Ar jauno sistēmu tiek ieviesta reāllaika digitālā ziņošana PVN jomā, pamatojoties uz e-rēķiniem, kura sniegs dalībvalstīm vērtīgu informāciju, kas tām vajadzīga, lai pastiprinātu cīņu pret krāpšanu PVN jomā, īpaši pret karuseļveida krāpšanu. Plānots, ka pāreja uz e-rēķiniem varētu samazināt krāpšanu PVN jomā par līdz pat 11 miljardiem EUR gadā un administratīvās izmaksas ES tirgotājiem nākamo desmit gadu laikā par vairāk nekā 4,1 miljardu EUR ik gadu. Jaunā sistēma nodrošinās vienotu pieeju visās dalībvalstīs, kuru būs iespējams izmantot, veidojot digitālās ziņošanas sistēmas iekšzemes darījumiem.

EK savā priekšlikumā ir paziņojusi par divu posmu pieeju PVN ziņošanas pienākumu modernizēšanai attiecībā uz e-rēķiniem:

- No 2024. gada 1. janvāra PVN direktīva ļaus dalībvalstīm noteikt e-rēķinu ieviešanas pienākumus, kas balstīsies uz ES mēroga minimālo standartu gan saturs, gan sintakses formātā (pašlaik zināmais B2G rēķinu standarts);
- No 2028. gada 1. janvāra e-rēķini kļūs par obligātu rēķinu izrakstīšanu ar izņēmumiem, ko būs ieviesušas dalībvalstis (t.i., atļaujot izmantot arī papīra rēķinus, izņemot B2B darījumos ES). B2B ES pārrobežu darījumos e-rēķini kļūs obligāti un būs jāizraksta divu darbdienu laikā pēc preču piegādes vai pakalpojumu sniegšanas (gandrīz reāllaika ziņošana).

Papildus no 2028. gada 1. janvāra ir paredzēts pašreizējos kopsavilkuma paziņojumus (PVN2 pielikums "Pārskats par preču piegādēm un sniegtajiem pakalpojumiem Eiropas Savienības teritorijā") aizstāt ar reāllaika digitālo ziņošanu par katru darījumu, nevis kopsavilkumu par klientu. Dati būs jāziņo divu darbdienu laikā pēc rēķina izrakstīšanas (vai, kad bija pienākums izrakstīt rēķinu).

Platformu ekonomikas dalībnieku atbildības par piemērojamo PVN pasažieru pārvadājumiem un īstermiņa izmitināšanas pakalpojumiem paplašināšana

Saskaņā ar jaunajiem noteikumiem platformu ekonomikas dalībnieki šajās nozarēs būs atbildīgi par PVN iekasēšanu un pārskaitīšanu nodokļu iestādēm tajos gadījumos, kad pakalpojumu sniedzēji bija atbrīvoti no PVN maksāšanas (piemēram, mazie uzņēmumi vai individuāli pakalpojumu sniedzēji). Tas nodrošinās vienotu pieeju visās dalībvalstīs izmitināšanas un pārvadājumu pakalpojumu sniedzējiem, neuzliekot tiem pārāk lielu administratīvo slogu, ko prasa PVN noteikumi dažādās dalībvalstīs, kurās tie veic uzņēmējdarbību.

Vienots PVN reģistrs visā ES

Pamatojoties uz jau esošo "PVN vienas pieturas aģentūras" (OSS) modeli (PVN deklarēšana, izmantojot OSS PVN deklarāciju), e-komercijas uzņēmumi, kuri pārdod preces patērētājiem citā dalībvalstī, var reģistrēties PVN vajadzībām tikai vienā dalībvalstī un pildīt tur savas PVN saistības. Tomēr pašreizējais PVN regulējums neatbrīvo e-komercijas uzņēmumus no reģistrācijas PVN vajadzībām vēl kādā citā dalībvalstī, piemēram, pārvietojot preces uz citu dalībvalsti. Jaunie priekšlikumi to atrisinās. Pēc EK aplēses, tas desmit gadu laikā uzņēmumiem, īpaši maziem un vidējiem uzņēmumiem, ļaus ietaupīt ap 8,7 miljardus EUR reģistrēšanās un administratīvajās izmaksās.

"Importa vienas pieturas aģentūra" (IOSS īpašais režīms) tiks izveidota kā obligāta konkrētām platformām, kuras veicina pārdošanu patērētājiem ES.

Papildus, ar šiem EK priekšlikumiem ir plānots izveidot vienotu PVN reģistrāciju uzņēmumiem, kuriem tas šobrīd nebija iespējams, paplašinot "PVN vienas pieturas aģentūras" režīmu šādiem darījumiem:

- preču piegādes B2C darījumos, ja PVN jāmaksā valstī, kas nav piegādātāja reģistrācijas valsts (piemēram, pārdošana vietējā tirgū, preču piegāde ar montāžu un uzstādīšanu, preču piegāde uz kuģiem, gaisa kuģiem vai vilcieniem, gāzes, elektrības vai apkures piegāde);
- preču piegādes, kam piemēro peļņas daļas režīmu;
- savu preču pārvietošana ES teritorijā (ieskaitot preču piegādi uz noliktavu citā dalībvalstī).

Pēc EK aplēsēm šie priekšlikumi varētu stāties spēkā laikposmā no 2023. līdz 2028. gadam, taču ir nepieciešams visu dalībvalstu vienprātīgs atbalsts. Tiklīdz tas tiks saņemts un būs izstrādāti PVN direktīvas (2006/112/EK) un Padomes Īstenošanas regulas (ES) Nr. 282/2011 grozījumi, informēsim par to MindLink abonētus.